

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 28/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar och till vissa lagar som har samband med den

Till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 16 oktober 2013 regeringens proposition med förslag till lag om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar och till vissa lagar som har samband med den (RP 152/2013 rd) till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att förvaltningsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Kirsi Äijälä och arbetsmarknadsjurist Miia Kannisto, finansministeriet
- lagstiftningsråd Lena Andersson och lagstiftningsråd Liisa Vanhala, justitieministeriet
- jurist Pekka Pietinen, Löntagarorganisationen Pardia rf
- jurist Päivi Ahonen, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf
- förhandlingschef Markku Nieminen, Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av
— professor Olli Mäenpää.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att en ny lag om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar ska stiftas och att den gällande lagen med samma rubrik ska upphävas.

Genom den föreslagna lagen förnyas och förtydligas strukturen för de bestämmelser som styr samarbetet samt metoderna för och innebörden av det samarbete som äger rum på statens arbetsplatser. Vidare minskas genom den föreslagna lagen antalet samarbetsavtal på olika nivåer genom att de mest betydande bestämmelserna i avtalen på centralnivå inkluderas i lagen. De vikti-

gaste avtalsbestämmelser som tas in i lagen gäller samarbetet i anslutning till sådana reformprojekt som berör hela statsförvaltningen eller fler än ett ministeriums förvaltningsområde.

I propositionen betonas det att samarbetet ska främja arbetslivets kvalitet och arbetshälsan. Genom den föreslagna lagen förbättras också personalens möjligheter att utöva inflytande och påverka besluten redan i beredningsskedet.

Till de betydande reformerna hör även att föreskrifter om direkt samarbete och om arbetsgivarens skyldighet att vidta åtgärder för att stöda

omplacering på arbetsmarknaden tas in på lagnivå samt att arbetsgivarens informations- och utredningsskyldighet förtydligas. Dessutom förnyas föreskrifterna om gottgörelse, förhandlingstiden i samband med uppsägning, permittering och överföring till anställning på deltid, personalplanering och den information som ska ges om underleverantörsarbete. Propositionen innehåller också föreskrifter om utvärdering av och tillsyn över samarbetet.

I den föreslagna lagen används två underbegrepp för de sätt på vilka samarbetet genomförs, dvs. begreppen samarbetsförfarande och samarbetsförhandling. I fråga om samarbetsförhandlingar föreskrivs närmare gällande förfaranden

och tidsfrister. Med hjälp av dessa begrepp förtydligas de föreslagna skillnaderna i förfarandet vid behandlingen av olika slags ärenden. Användningen av dessa begrepp medför emellertid inte någon förändring av den grundläggande meningen eller målsättningen med samarbetet.

I inkomstskattelagen, strafflagen och lagen om offentlig arbetskraftsservice finns bestämmelser som innehåller hänvisningar till lagen om samarbete inom företag. Det föreslås att dessa bestämmelser ska utökas med en hänvisning till den föreslagna lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2014.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Den gällande lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar (651/1988) stiftades år 1988 och har varit gällande i nästan oförändrad form sedan dess. Den statliga verksamheten och de statliga strukturerna har under de senaste åren utvecklats på många olika sätt. År 2002 utfärdades dessutom nya internationella och EU-rättsliga bestämmelser om hur samarbetet ska utvecklas, dels den av Europarådet utarbetade Europeiska sociala stadgan (FördrS 78/2002), dels EU:s samarbetsdirektiv (2002/14/EG).

Förvaltningsutskottet menar att bestämmelserna om samarbete inom den statliga sektorn måste ses över för att stämma överens med de förändrade behoven i arbetslivet och den internationella utvecklingen. Vidare måste regleringen få en klarare struktur. Propositionen innehåller också en bestämmelse om samarbete mellan arbetsgivaren och personalen vid överlåtelse av rörelse, vilket förvaltningsutskottet finner viktigt i sitt betänkande om lagen om ändring av statstjänstemannalagen (FvUB 8/2011 rd — RP 95/2011 rd).

Med hänsyn till jämlikhetsprincipen vill förvaltningsutskottet uppmärksamma 49 § i lagförslag 1. Enligt propositionen ska en tjänsteman

som företräder ämbetsverket såsom arbetsgivare och som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåter att iaktta eller bryter mot det som föreskrivs dömas till böter för brott mot samarbetskyldighet. Bestämmelsen avviker både från motsvarande bestämmelser i lagen om samarbete mellan kommunala arbetsgivare och arbetstagare (449/2007) och lagen om samarbete inom företag (334/2007) och den gällande lagen om samarbete inom statens ämbetsverk enligt vilka brott mot samarbetskyldigheten är straffbart om det är gjort uppsåtligen eller av oaktsamhet. Förvaltningsutskottet betonar jämlikhetsaspekterna och anser det viktigt att även statstjänstemännen behandlas jämlikt då det gäller att skydda samsarbetsintressen som anses viktiga för tjänstemän och arbetstagare.

Dessutom hänvisar förvaltningsutskottet till straffbarheten i 49 §. Enligt detaljmotiven är syftet att bestämmelsen om straffbara gärningar ska motsvara det som föreskrivs i lagen om samarbete inom företag samt i lagen om samarbete mellan kommunala arbetsgivare och arbetstagare. Det är emellertid svårt att jämföra bestämmelserna eftersom det finns olikheter som beror på skillnader i lagarnas innehåll och struktur. Enligt förvaltningsutskottet finns det anledning att vidare bedöma exempelvis 20 § i lagförslag 1 om

fullgörande av förhandlingsskyldigheten. Bestämmelserna i 8 § om information till företrädarna för personalen och i 35 § om ärenden som gäller budgetförslag samt verksamhets- och ekonomiplaner är också centrala.

Förvaltningsutskottet föreslår att arbetslivs- och jämställdhetsutskottet ytterligare noggrant jämför att alla rättsprinciper uppfylls i bestäm-

melserna, och ser närmare på om det finns behov att göra ändringar i paragraferna.

Ställningstagande

Förvaltningsutskottet anför

att arbetslivs- och jämställdhetsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 27 november 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pirkko Mattila /saf
medl. Jussi Halla-aho /saf
Rakel Hiltunen /sd
Reijo Hongisto /saf
Risto Kalliorinne /vänst
Timo V. Korhonen /cent (delvis)
Markus Lohi /cent

Outi Mäkelä /saml
Tapani Mäkinen /saml
Ulla-Maj Wideroos /sv
ers. Anne Holmlund /saml
Ari Jalonen /saf
Antti Rantakangas /cent
Anu Urpalainen /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.